

Prima instanță: Judecătoria Orhei, (jud. S. Lazari)

Instanța de recurs: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Cernat, A. Pahopol, L. Bulgac)

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău, (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

DECIZIE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

Examinând recursul declarat de către Șeremet Victor,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Elena Mina împotriva Primăriei s. Seliște, raionul Orhei și Șeremet Victor cu privire la înlăturarea piedicilor în folosința și dispoziția suprafeței de teren prin demolarea gardului, obligarea efectuării lucrărilor de proiectare și construcției a drumului de acces, încasarea solidară a prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respinsă cererea de revizuire depusă de Șeremet Victor, împotriva deciziei din 01 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 11 februarie 2015, Moraru Elena a acționat în instanța de judecată Primăria s. Seliște, raionul Orhei și pe Șeremet Victor, solicitând înlăturarea piedicilor în folosința și dispoziția suprafeței de teren prin demolarea gardului, obligarea efectuării lucrărilor de proiectare și construcției a drumului de acces, încasarea solidară a prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reclamanta a indicat că, prin decizia Primăriei s. Seliște raionul Orhei nr. 4/2.1 din 20 februarie 1992, i-a fost repartizat în proprietate sectorul de teren cu suprafața de 0,2067 ha, cu destinația grădină, amplasat în extravilanul s. Seliște raionul Orhei, regiunea ”Burcuta”, fapt confirmat prin titlu de proprietate, eliberat la 21 mai 2013. Reclamanta și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra terenului la OCT Orhei.

Astfel, începând cu anul 1992, reclamanta a posedat acest teren folosindu-l în scop de grădinărit și cultivând viță de vie.

Începând cu anul 2013, pârâțul în mod samavolnic, a ocupat terenul public și anume calea de acces (drumul) 1-a îngrădit, ridicând un gard de piatră. O altă cale de acces reclamanta nu are.

Drept urmare, reclamanta s-a adresat cu cerere către Primăria s. Seliște de a soluționa situația. Prin scrisoarea nr. 44 din 29 iulie 2014, primăria a confirmat faptul că în timpul măsurărilor a terenurilor adiacente s-a ținut cont de accesul la terenuri și a fost lăsat drum cu lățimea de 4 m, însă pârâțul fiind în prealabil preîntâmpinat de faptul să nu închidă accesul la teren altor persoane, intenționat a închis drumul.

Deoarece prin acțiunile pârâților, reclamantei i se cauzează o stare de stres și disconfort, reclamanta solicită, înlăturarea piedicilor în folosința și dispoziția suprafeței de teren prin demolarea porțiunii de gard cu lățimea de 4 m, obligarea primăriei s. Seliște la efectuarea lucrărilor de proiectare și construcției a drumului de acces, încasarea solidară a prejudiciului moral în cuantum de 20 000 lei, încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Orhei din 30 iunie 2015, a fost admis parțial cererea de chemare în judecată. A fost obligat Șeremet Victor să demoleze porțiunea de gard cu lățimea de 4 metri, ce îngreșează accesul reclamantei Morari Elena de la terenul său limitrof cu suprafața de 0,2067 ha amplasat în s. Seliște, raionul Orhei, la drumul public (local) de acces. A fost obligată primăria s. Seliște, raionul Orhei, să efectueze lucrări de proiectare și construcție a drumului, care să asigure accesul la terenul ce aparține reclamantei. A fost respinsă pretenția reclamantei privind repararea solidară a prejudiciului moral. A fost încasat în mod solidar de la Primăria s. Seliște, raionul Orhei și Șeremet Victor în beneficiul reclamantei cheltuielile de judecată în cuantum de 150 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2015, a fost respins apelul declarat de Șeremet Victor, fiind menținută hotărârea instanței de fond.

La 03 ianuarie 2018, Șeremet Victor a declarat cerere de revizuire împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2015, solicitând admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2015, casarea hotărârii Judecătoria Orhei din 30 iunie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

În motivarea cererii de revizuire, revizuentul a indicat că, la 21 noiembrie 2016, Judecătoria Orhei a emis o sentință prin care s-a constatat că primarul com. Seliște, Scripnic Vasile și inginerul cadastral din Primăria com. Seliște, Andrei Godoroja au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 332 al Codului penal (falsul în acte publice) înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau

din alte interese personale.

Astfel, primarul com. Seliște, Scripnic Vasile, activând în aceeași funcție și fiind împuternicit de lege de a fi conducătorul administrației publice locale a comunei Seliște, raionul Orhei, persoană cu funcție de demnitate publică, a săvârșit infracțiunea de fals în acte publice, în următoarele circumstanțe: acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu inginerul pentru reglementarea regimului proprietății funciare a Primăriei com. Seliște, raionul Orhei, Godoroja Andrei, conștientizând că prin acțiunile sale introduce date ce nu corespund adevărului în documente oficiale și anume ce ține de existența Deciziei Primăriei com. Seliște, nr.4/2.1 din 20 februarie 1992, dat fiind faptul că aceasta nu exista, într-o perioadă de timp necunoscută până la 29 martie 2013 și respectiv 10 aprilie 2013, a emis extrasul nr. 602 și 622 precum că din Decizia primăriei com. Seliște, nr.4/2.1 din 20 februarie 1992 (inexistentă), pe care a aplicat ștampila Primăriei aflată doar în gestiunea acestuia, prin care se certifica faptul că Voloșciuc Victor și Morari Elena, au primit în proprietate privată loturi cadastrale, documente cu care ulterior numiții au dobândit dreptul de proprietate asupra terenurilor nominalizate, comunitatea fiind prejudiciată în acest mod prin înstrăinarea ilegală a două loturi de teren agricol.

Prin încheierea din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de revizuire depusă de Șeremet Victor, împotriva deciziei din 01 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

La 04 iunie 2018, Șeremet Victor a declarat recurs împotriva încheierii din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, admiterea revizuirii și trimiterea cauzei în instanța de apel pentru examinarea apelului în fond.

În motivarea recursului a indicat că, a indicat cu precizie momentul când a aflat despre existența sentinței care a constituit temei pentru revizuire, iar instanța a interpretat alegațiile lui într-un mod prea rigid, și respectiv, i-a restrâns dreptul de acces la o instanță.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 17 mai 2018, fără a se cunoaște dacă părțile au recepționat-o, iar recursul a fost declarat la 04 iunie 2018, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă

data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Põnkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Șeremet Victor, urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În cazul dedus justiției, se atestă că, prin încheierea din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Șeremet Victor, împotriva deciziei din 01 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Pentru a dispune astfel, instanța de revizuire a reținut că, cererea de revizuire a fost depusă cu omiterea termenului legal, ceea ce denotă caracterul inadmisibil al acesteia.

Temeiul de revizuire a deciziei din 01 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, potrivit celor indicate în cerere, este că prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă, adică cel prevăzut de la art. 449 lit. a) al Codului de procedură civilă.

Conform art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu prevederile art. 450 lit. a) al aceleiași legi, cererea de revizuire se depune: în termen de 3 luni din ziua în care sentința penală a devenit irevocabilă –în cazul prevăzut la art.449 lit. a).

Instanța de revizuire a constatat cu certitudine că sentința Judecătoriei Orhei, care a constituit temei pentru revizuire, a fost pronunțată la 21 noiembrie 2016, iar cererea de revizuire a fost depusă la 03 ianuarie 2018, cu omiterea termenului de 3 luni.

În acest context, se atestă că din informația cu acces public de pe portalul instanțelor de judecată nu reiese faptul contestării sentinței menționate, iar Șeremet Victor a prezentat probe, și anume decizia din 28 februarie 2019 a Curții de Apel

Chișinău, care indică direct că această sentință a devenit irevocabilă prin neatacare.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Colegiul consideră justă concluzia instanței de revizuire cu privire la faptul că termenul de depunere a cererii de revizuire, în lipsa unei prevederi exprese, nu este unul de decădere respectiv revizuentul poate fi repus în acest termen în cazul în care solicită acest fapt și prezintă probe pertinente ce demonstrează imposibilitatea îndeplinirii actului.

Din cererea de revizuire reiese că Șeremet Victor, nefiind parte la procesul penal în cadrul căruia a fost emisă sentința, a aflat despre aceasta abia în cadrul unei alte acțiuni civile în anulare a actelor juridice, depusă la Judecătoria Orhei la 27 noiembrie 2017, unde a fost atras în calitate de intervenient accesoriu, fapt ce ar justifica în viziunea lui depunerea cu întârziere a revizuirii.

Așadar, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii extraordinare de atac (revizuirea) se calculează exclusiv din momentul devenirii irevocabile a sentinței, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Șeremet Victor, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (aflarea ulterioară despre actul judecătoresc etc.) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt. În speță, o solicitare expresă de a repune în termen acțiunea procesuală nu a fost făcută de parte.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, *inter alia*, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, *Golder vs. the United Kingdom*, hotărâre din 21 ianuarie 1975; *Z and Others vs. the United Kingdom*, hotărâre din 10 mai 2001; și *Kreuz vs. Poland*, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea

statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de revizuire este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de a reitera prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În situația de fapt, contrară cadrului legal relatat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recurentul Șeremet Victor, va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea căilor de atac, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârilor judecătorești și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO (cauza *Popov 2 vs. Moldova*, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza *Melnic vs. Moldova*, hotărâre din 14 noiembrie 2006), Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza *van Harn vs. Germania*, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza *Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova*, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza *SA Universul vs. Republica Moldova*, hotărâre din 10 iulie 2012).

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Șeremet Victor.

Se menține încheierea din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Elena Mina împotriva Primăriei s. Seliște, raionul Orhei și Șeremet Victor cu privire la înlăturarea piedicilor în folosința și dispoziția suprafeței de teren prin demolarea gardului, obligarea efectuării lucrărilor de proiectare și construcției a drumului de acces, încasarea solidară a prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova